

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри українознавства *А. А. Гоцалюк*

Затверджено на засіданні кафедри українознавства
(протокол № від 10 від 29.05.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гоцалюк А. А. Навчальна програма дисципліни “Козацька педагогіка та психологія” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Козацька педагогіка та психологія”, питання для самоконтролю, теми контрольних робіт, рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі розбудови української державності історично необхідним є зміцнення незалежності за допомогою ідейно-моральних та духовних засад. Нагальним є поліпшення виховання нової генерації військовиків на засадах козацько-рицарських традицій.

Навчальна дисципліна «Козацька педагогіка і психологія» покликана сприяти вихованню молоді у душі глибокого патріотизму, національної свідомості та гідності. Мета — сформувати у студентів наукову систему знань, умінь і навичок з проблем виховання на ідеях, цінностях і традиціях українського лицарства.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування управлінських умінь і здатності керувати виховним процесом службового персоналу на демократичних, глибоко духовних козацько-лицарських традиціях;
- підготовка активних, фізично загартованих та ідейно-переконаних фахівців високого рівня;
- виховання високих лицарських чеснот, шляхетності, толерантності, милосердя;
- відродження традицій козацько-лицарських земляцтв, братств і побратимств;
- формування нової козацької генерації — альтернативних оборонних сил, спрямованих на захист національних інтересів України, забезпечення правопорядку у системі місцевого самоврядування;
- поглиблення пошани до героїчного минулого Запорозького козацтва, його лицарських духовних традицій.

Вивчення основ козацької педагогіки і психології покликане забезпечити глибоке усвідомлення феномену українського козацтва, його самотубного характеру, світогляду, ментальності та філософії.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	Семінари	Практичні	Самост. робота
1	2	3	4	5	6
	Змістовий модуль І. Принципи та ідеали козацької моралі				
1	Мета, завдання, принципи та ідеали козацької педагогіки, її витoki та основні етапи функціонування	2			
2	Історична необхідність відродження і творчого розвитку козацької педагогіки в незалежній Україні	2	2		3
3	Психологія козацтва як елітне вираження психології українського народу	2	2		3
4	Забезпечення козацького здоров'я, тривалості активного життя, фізичного і психофізичного загартування тіла і душі	2	2		
5	Управління процесом виховання у молоді козацько-лицарської моралі, толерантності, шляхетних чеснот	2	2		3

1	2	3	4	5	6
	Змістовий модуль II. Відродження звияжних традицій українського козацтва				
6	Виховання готовності захищати волю і свободу України	2	2		3
7	Психолого-педагогічні умови формування здатності особистості до героїчних звершень в ім'я України	2	2		2
8	Управління процесом виховання козацько-лицарської психології, духовності нової генерації військовиків та молоді	2			
9	Козацькі пісні і думи як художньо-естетичне та ідейно-моральне вираження психології, філософії, ідеології і духовності українців	2	2		2
10	Організація козацько-лицарського загартування юнацтва художньо-естетичними засобами	2		2	
11	Творче відродження і розвиток козацької педагогіки в суспільному житті української Громади	2			
Разом годин: 54		22	14	2	16

ЗМІСТ
дисципліни
“КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ”

Змістовий модуль I. Принципи та ідеали козацької моралі

Тема 1. Мета, завдання, принципи та ідеали козацької педагогіки, її витоки та основні етапи функціонування

Сутність і особливості козацької педагогіки. Мета, завдання і принципи як вищий вияв української народної педагогіки. Виховні ідеали козацької педагогічної мудрості: людина-вигязь, людина-лицар, людина-козак.

Національні цінності, святині і засоби козацької педагогіки. Основні етапи функціонування козацької педагогіки: доба Київської Русі (IX-XIII ст.), доба Українського відродження (XVI-XVIII ст.), і період XIX-XX ст.

Збереження національних цінностей, “духовної серцевини” козацько-лицарських традицій виховання української молоді. Наснаженість їх новим ідейно-моральним, культурно-духовним змістом кожної з наступних історичних епох.

Література [4; 19; 22; 30; 35; 39; 44; 46]

Тема 2. Історична необхідність відродження і творчого розвитку козацької педагогіки в незалежній Україні

Сучасний кризовий стан національної свідомості, культури і духовності. Історико-педагогічне, науково-теоретичне і державотворче значення здобутків козацької педагогіки упродовж віків. Об’єктивна потреба застосування цінностей, засобів козацької філософії, ідеології, правосвідомості і лицарської моралі з метою виховання палких патріотів, активних і стійких громадян незалежної України. Необхідність керування процесом виховання особистості з розвиненою силою волі і духу, здатністю і бажанням долати життєві труднощі, перемогати супротивників, ворогів Вітчизни.

Література [8; 19; 22; 30; 35; 37; 39; 42]

Тема 3. Психологія козацтва як елітне вираження психології українського народу

Психологія козаків-лицарів як вершина душевного складу українців. Фактори, що мали вплив на становлення і розвиток українського козацтва. Характеристика козацького світосприйняття і світорозуміння. Громадська наснаженість козацької психології. Емоційна, інтелектуальна, мовна і вольова сфери козаків. Козацький характер і воля, світогляд і спрямованість особистості. Особливості психології козаків-характерників як елітного воїнства.

Література [8; 10–12; 14; 15; 18; 28; 42; 84]

Тема 4. Забезпечення козацького здоров'я, тривалості активного життя, фізичного і психофізичного загартування тіла і душі

Шляхи загартування козаків, їх дітей. Сприятливі природні умови, систематична фізична, продуктивна праця, різноманітні види трудової діяльності, чергування праці і змістовного відпочинку, оптимістичне світосприйняття, козацький гумор, відчуття радості буття як чинники плекання здорового духу в здоровому тілі.

Література [5; 8; 19; 22; 31; 37; 40; 42]

Тема 5. Управління процесом виховання у молоді козацько-лицарської моралі, толерантності, шляхетних чеснот

Глибока любов до Бога і України та ненависть до всього негідного, ганебного і ворожого інтересам Вітчизни — домінанти ставлення козаків до явищ життя, громадських подій.

Організація процесу виховання в молоді козацьких моральних цінностей, кодексу лицарської звитяги, заповідей милосердя. Верховенство лицарських моральних чеснот над іншими цінностями.

Людяність, толерантність, щедрість, правдивість, справедливість, мужність, честь і гідність, ненависть до ворогів волі і свободи особи, України — основні цінності козацької моралі. Лицарська мораль елітного Запорозького воїнства. Гармонійне поєднання в козаків щирості і доброти, гостинності і принциповості, діловитості і підприємливості. Виховання в молоді лицарської стійкості, уміння боротися зі злом, неправдою, потворністю в житті.

Література [7; 13; 21; 22; 25; 35; 37; 41]

Змістовий модуль II. Відродження звияжних традицій українського козацтва

Тема 6. Виховання готовності захищати волю і свободу України

Високий культ серед козацтва вільної особистості і свободи народу. Пробудження в молоді на прикладах козацтва любові до волі і свободи як найголовнішої умови розкриття природних задатків, здібностей кожної особистості, підростаючих поколінь. Виховання готовності звияжно захищати волю України як виклик історії боротьби з чужинцями-загарбниками.

Методи оволодіння молоддю демократичними способами боротьби з антидержавними, антиукраїнськими явищами в житті суспільства.

Література [14; 17; 21; 22; 25; 30; 35; 37; 85]

Тема 7. Психолого-педагогічні умови формування здатності особистості до героїчних звершень в ім'я України

Пошана до героїчного минулого, всеперемагаюча любов до Батьківщини, культивування висот лицарського духу — важливі складові душевного стану козаків, рушії і стимули їхньої подвижницької діяльності. Вища краса, велич духу козака-лицаря в героїчній діяльності, спрямованій на націотворчі процеси, зміцнення української державності. Виховання на високих взірцях героїчного чину козацьких гетьманів, кошових отаманів, керманічів козацького визвольного руху С. Наливайка, П. Сагайдачного, Б. Хмельницького, І. Богуна, І. Мазепи, П. Орлика, І. Сірка.

Пізнавально-виховний потенціал героїчної діяльності, бойової звияги українських січових стрільців, вояків УПА як продовжувачів волелюбних бойових і духовних традицій козацтва.

Література [14; 17; 21–23; 30; 36; 37; 84]

Тема 8. Управління процесом виховання козацько-лицарської психології, духовності нової генерації військовиків та молоді

Козацько-лицарська духовність як вищий прояв української національної психології. Організація виховання у сучасній молоді основних складових козацької духовності. Козацька філософія, ідеологія, правосвідомість, козацьке народовладдя, правопорядок, виборча

система, демократичний державно-політичний лад як джерела і засоби формування духовних цінностей сучасної людини.

Управління процесом національно-державницького загартування особистості громадянина України на цінностях, традиціях Запорозької Січі і Гетьманщини як форм української козацької державності.

Література [17; 19; 22; 25; 30; 35; 37; 41; 84]

Тема 9. Козацькі пісні і думи як художньо-естетичне та ідейно-моральне вираження психології, філософії, ідеології і духовності українців

Козацькі пісні, думи, інші жанри українського фольклору як засоби відображення психологічних, філософських, ідеологічних, духовних цінностей українців. Пісні і думи про козаків як одна з вершин української культури. Утвердження в козацькому фольклорі лицарської моралі, ідеалів людини-козака, людини-лицаря як високих національних ідеалів. Розкриття і прославлення в козацьких піснях і думках глибокої національної свідомості і самосвідомості, гідності і честі українців, їхніх шляхетних чеснот, сили волі і духу, вірності рідній землі, готовності до перемоги над ворогом. Засудження в козацькому фольклорі зради України, відступництва від національних цінностей, святинь — рідної мови, культури, родини, Батьківщини. Утвердження героїчного діяння, ідей козацької єдності і згуртованості.

Література [9; 22; 25; 30; 35; 37; 39; 41; 44]

Тема 10. Організація козацько-лицарського загартування юнацтва художньо-естетичними засобами

Внесок українського козацтва, його представників у справу збереження і розвитку національної культури та мистецтва. Козацьке бароко. Козаки як меценати в справі розвою багатьох галузей української науки, культури, мистецтва і церкви. Козацькі роди (династії) та їх внесок у збереження та примноження національних цінностей.

Художнє відображення національно-визвольного козацького руху в поезії, прозі і драматургії, образотворчому мистецтві. Виховний потенціал художніх творів про народних героїв-козаків Д. Нечая, М. Кривоноса, П. Сагайдачного, І. Сірка, І. Богуна та ін. Уславлення героїзму, лицарської моралі, духовних висот українського козацтва у творах архітектури і скульптури, живопису, декоративно-прикладного та театрального мистецтва.

Література [9; 22; 24; 27; 28; 30; 33; 35; 85]

Тема 11. Творче відродження і розвиток козацької педагогіки в суспільному житті української Громади

Відродження і становлення козацького руху, його ідейно-виховного потенціалу. Відродження козацько-лицарських традицій виховання молоді в умовах незалежної України. Державні документи про розвиток Українського козацтва, його військово-патріотичних, морально-духовних традицій. Укази і розпорядження Президента України про розвиток козацько-лицарських традицій. Освітньо-виховні ідеї «Національної програми відродження і розвитку Українського козацтва». Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо виховання молоді на козацько-лицарських традиціях.

Ідеї, цінності козацької педагогіки в діяльності Українського козацтва. Діяльність Всеукраїнського добротчинного фонду лицарсько-го виховання ім. П. Сагайдачного, дитячих і юнацьких організацій “Січ”, “Молода Січ”, “Пласт” та ін.

Особливості управління самоврядуванням студентської молоді на козацьких традиціях. Організація високоєфективного передового досвіду роботи навчальних закладів різного типу з проблем козацької педагогіки.

Література [9; 11; 17; 22; 25; 27; 29; 33; 35; 43]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. З'ясувати поняття “ українська народна педагогіка”.
2. Розкрити мету, завдання козацької педагогіки.
3. Моральний і духовний потенціал виховних ідеалів козацької педагогіки.
4. Розкрити виховні ідеали козацької педагогіки на вітчизняному культурно-історичному матеріалі.
5. Пізнавальний і виховний потенціал державотворчих функцій українського козацтва.
6. Козацька філософія, ідеологія як джерела поглиблення цінностей козацької педагогіки.
7. Ідеологія Українського козацтва як основа козацько-лицарських виховних традицій.
8. Ідейні цінності виховного ідеалу людини — козака, лицаря.
9. Виховання у підростаючих поколінь лицарської моралі як пріоритетне завдання козацької педагогіки.
10. Розкрити природні, суспільно-політичні чинники формування козацької психології.

11. З'ясувати основні умови і шляхи формування домінант козацької духовності.
12. Пізнавально-виховне значення перших писемних джерел про козаків.
13. Козацькі братства і побратимства як потужні чинники виховання українського народу.
14. Що спільного і відмінного у західноєвропейському і українському лицарському вихованні?
15. Які переваги мало українське козацько-лицарське виховання порівняно із західноєвропейським лицарським вихованням?
16. Моральне загартування дітей та юнацтва на традиціях запорозького лицарства.
17. Виховний потенціал Кодексу української лицарської гідності і честі.
18. Гармонійне поєднання плекання лицарської звитяги і милосердя в козацькій педагогіці.
19. Формування національної свідомості та самосвідомості засобами козацької педагогіки.
20. Шляхи виховання героїзму як вершини духовності на прикладах із життя і діяльності представників українського козацтва.
21. З'ясувати основні шляхи формування звитяжних дружинників, воїнів-лицарів у добу Київської Русі-України.
22. Як вплинули традиції лицарського виховання в Київській Русі на життя, поведінку і військово мистецтво князя Святослава Хороброго?
23. Які лицарські заповіді для нащадків сформулював князь Володимир Мономах у своєму творі "Повчання дітям"?
24. Розкрити духовний світ героїв "Слова о полку Ігоревім", вихованих на вітчизняних лицарських традиціях.
25. Розвиток козацької освіти і виховання у XVII ст.
26. Стан розвитку козацьких шкіл у XVIII ст.
27. Виникнення козацьких шкіл у XVI ст.
28. У яких навчально-виховних закладах здобували козацькі діти підвищену і вищу освіту?
29. Розвиток самоврядування в січових школах (XVI-XVIII ст.).
30. Пізнавально-виховний потенціал положень Конституції Пилипа Орлика.
31. Навести факти, приклади із життя гетьмана Івана Мазепи.
32. Виховний потенціал творів гетьмана Івана Мазепи.
33. Морально-духовні якості козаків, гетьманів-меценатів.

34. Пізнавально-виховне значення пожертв козаків з метою розвитку української культури, науки, релігії.
35. Духовні, культурні, освітньо-виховні традиції козацьких родів, династій (Смиренків, Терещенків, Ханенків).
36. Морально-духовне загартування особистості на традиціях запорозького лицарства.
37. Кодекс лицарської честі, козацькі заповіді милосердя.
38. Шляхи і засоби виховання національної свідомості на традиціях козацької педагогіки.
39. Історичні заслуги козаків у працях В. Антоновича, М. Драгоманова.
40. Оцінка діяльності козаків у працях М. Грушевського, О. Апанович, Д. Яворницького.
41. Оцінка козацько-лицарських традицій педагогами Г. Ващенком, В. Сухомлинським.
42. Діяльність молодіжних організацій “Соколи”, “Січ”, “Молода Січ”, їх оцінка С. Русовою.
43. Героїко-патріотичне виховання сучасної молоді на прикладах із життя і діяльності П. Сагайдачного.
44. Пізнавально-виховне значення діяльності перших гетьманів України.
45. Виховний вплив на молодь ідеалу людини-козака, лицаря у творах Т. Шевченка.
46. Виховання українських січових стрільців на козацько-лицарських традиціях (початок ХХ ст.)
47. Відродження морально-духовних козацьких традицій у Січовому русі Галичини, Буковини і Закарпаття (кінець ХІХ — початок ХХ ст.).
48. Вплив на молодь символіки — прапора з гербом Українського полку (1775 р.).
49. Козацька романтика, символіка як засоби морального, національно-патріотичного виховання молоді.
50. Виховне значення герба Запорозької Січі.
51. Пізнавально-виховний потенціал гербів відомих козацько-старшинських родів.
52. Виховання молоді у процесі вивчення символів — прапорів Київського козацького полку.
53. Виховне значення синьо-жовтих кольорів стягу князя Святослава Хороброго.

54. Пізнавально-виховне значення історичних пісень та дум про українське козацтво.
55. Приклади високого героїзму козаків, про яких йдеться в історичних піснях.
56. Військово-патріотичне виховання молоді засобами козацького фольклору.
57. Вплив на сучасну молодь повстанських пісень вояків УПА.
58. Фізичне, моральне і духовне загартування молоді засобами козацьких бойових мистецтв.
59. Козацько-лицарські традиції як джерело виховання героїчних якостей сучасної молоді та нової генерації військовиків.
60. Вплив козацьких організацій на формування у молоді національної свідомості та патріотизму.
61. Українське козацтво у вітчизняних і зарубіжних джерелах.
62. Ціннісні орієнтації Українського козацтва.
63. Організаційні засади вільного козацтва.
64. Історичні витоки козацького лицарства.
65. Школа і освіта Запорозької Січі.
66. Традиції української національної фізичної і духовної культури.
67. Легенди і міфи давньої України.
68. Український національний характер.
69. Теоретичні основи сучасної української педагогіки.
70. Відродження історико-культурних традицій Українського козацтва.
71. Український повстанський рух у визвольних змаганнях.
72. Традиції козацтва у “махновському” русі.
73. Використання козацьких традицій у Збройних Силах України.
74. Діяльність Українського вільного козацтва за кордоном.
75. Навчання сучасної молоді індивідуальним засобам боротьби із супротивником.
76. Засудження у фольклорі відступництва від національних цінностей.
77. Запорозька Січ у художній літературі.
78. Кубанське козацтво — продовжувач традицій Українського козацтва.
79. Використання козацьких звичаїв в УПА.
80. Симон Петлюра — головний отаман УНР.
81. Утвердження героїки Українського козацтва на сучасному етапі розбудови державності.

82. Традиції обцинної державності у кошах Гуляйполя (1917–1921 р.)
83. Нестор Махно і його форми самоврядування.
84. Карби і легенди про Українське козацтво.
85. Козацьке лицарство — основа національного виховання.
86. Козацькі клейноди — засіб виховання національної свідомості.
87. Виховний вплив козацької символіки на духовність сучасників.
88. Державна символіка — орієнтир національної системи виховання молоді.
89. Формування особистості на принципах козацької педагогіки та психології.
90. Козацькі традиції — основа сучасної народної та родинної педагогіки.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Мета, завдання та принципи козацької педагогіки.
2. Основні умови і шляхи формування домінант козацької духовності.
3. Тести.

Варіант 2

1. Історична необхідність відродження і творчого розвитку козацької педагогіки в незалежній Україні.
2. Моральне загартування дітей та юнацтва на традиціях українського лицарства.
3. Тести.

Варіант 3

1. Поняття “українська наукова педагогіка”, “українська козацька педагогіка”.
2. Гармонійне поєднання плекання лицарської звитяги і милосердя в козацькій педагогіці.
3. Тести.

Варіант 4

1. Психологія козацтва як елітне вирішення психології українського народу.
2. Ідейні цінності виховного ідеалу людини — козака, лицаря.
3. Виховний потенціал Кодексу української лицарської гідності і честі.

Варіант 5

1. Козацька філософія, психологія, ідеологія — джерела поглиблення цінностей козацької педагогіки.
2. Формування національної свідомості та самосвідомості засобами козацької педагогіки.
3. Тести.

Варіант 6

1. Шляхи виховання героїзму як вершини духовності на прикладах із життя і діяльності представників Українського козацтва.
2. Розвиток козацької освіти і виховання у XVII ст.
3. Тести.

Варіант 7

1. Вплив лицарського виховання в Київській Русі на життя і військово мистецтво князя Святослава Хороброго.
2. Виникнення козацьких шкіл у XVII ст.
3. Тести.

Варіант 8

1. Виховання у підростаючих поколіннях лицарської моралі.
2. Лицарські заповіді Мономаха для нащадків у творі “Повчання дітям”.
3. Тести.

Варіант 9

1. Навчально-виховні заклади здобуття освіти козацькими дітьми.
2. Традиції козацьких родів (Симиренків, Терещенків, Ханенків).
3. Тести.

Варіант 10

1. Розкрити пізнавально-виховне значення меценатства у розвитку української культури.
2. Історик Олена Апанович про розвиток козацьких шкіл.
3. Тести.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Духовні цінності Українського козацтва.
Література [5; 8; 15; 31; 40; 53; 56; 60; 62; 84]
2. Моральний і духовний потенціал ідеалів козаків.
Література [1; 10; 15; 31; 38; 45; 53; 57; 78; 85]

3. Пізнавальне та виховне значення перших писемних джерел про козаків Війська Запорозького.
Література [6; 11; 15; 16; 31; 36; 38; 40; 48; 85]
4. Виховний потенціал Кодексу української лицарської гідності і честі.
Література: [9; 11; 20; 25; 28; 32; 38; 42; 49; 57; 84].
5. Виховання підростаючого покоління на прикладах життя та діяльності Івана Мазепи.
Література [5; 6; 22; 24; 31; 35; 43; 49; 52; 57; 73]
6. Виховне значення творчості Т. Г. Шевченка, присвяченої козацько-селянському визвольному руху.
Література [6; 10; 20; 24; 32; 40; 48; 49; 51; 64]
7. Відродження морально-духовних традицій Галичини, Буковини і Закарпаття.
Література [1; 3; 9; 14; 22; 30; 31; 32; 38]
8. Духовне, пізнавальне і виховне значення козацької символіки.
Література [5; 9; 20; 24; 32; 38; 40; 45; 49; 76]
9. Героїко-патріотичне та духовне виховання сучасної молоді на прикладах життя та діяльності Петра Сагайдачного.
Література [8–10; 22; 24; 32; 33; 38; 49; 82]
10. Виховний та духовний потенціал народних картин.
Література [11; 12; 21; 28; 33; 40; 45; 56; 57; 62]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Про відродження історико-культурних та господарських традицій Українського козацтва*: Указ Президента України. — К., 1995.
2. *Про День українського козацтва*: Указ Президента України. — К., 1999.
3. *Про національну програму відродження та розвитку Українського козацтва на 2002–2005 роки*: Указ Президента України. — К., 2001.
4. *Національна програма відродження та розвитку Українського козацтва на 2002–2005 роки*. — К., 2001.
5. *Апанович О. М.* Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. — К., 1993.
6. *Володарі* гетьманської булави: історичні портрети. — К., 1994.
7. *Волковинський В.* Нестор Махно: легенди і реальність. — К., 1994.
8. *Головешко Л. М.* Україна — козацька держава. — К., 2005.

9. *Голобуцький В.* Запорозьке козацтво. — К., 1994.
10. *Грушевський М. С.* Історія України-Руси. — Т. VI — XI. — К., 1995.
11. *Гуржій О. І.* Українська козацька держава в др. пол. XVII — XVIII ст.: кордони, населення, право. — К., 1996.
12. *Гуржій О. І., Чухліб Т. В.* Гетьманська Україна. — К., 1999.
13. *Джеджула Ю.* Таємна війна Богдана Хмельницького. — К., 1995.
14. *Довідник з історії України.* — К., 2002.
15. *Донців Д.* Дух нашої давнини: 2-ге вид. — Дрогобич: Відродження, 1991.
16. *Донців Д.* Туга за героїчним. — К.: Веселка, 2003.
17. *Дорошенко Д.* Нарис історії України. — Львів, 1991.
18. *Дорошенко Д.* Огляд української історіографії. — К., 1996.
19. *Дорошенко Д.* Історія України. 1917–1923. — Львів, 2001.
20. *Жуковський А., Субтельний О.* Нарис історії України. — Львів, 1993.
21. *Завацький В. І., Цьось А. В. та ін.* Козацькі забави. — Луцьк: Надстир'я, 1994.
22. *Іванишин В.* Нація, державність, націоналізм. — Дрогобич: Відродження, 1992.
23. *Ігнатенко П., Поплужний В. та ін.* Виховання громадянина. — К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1997.
24. *Історія України в особах: Козаччина.* — К., 2000.
25. *Історія Українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХ ст.).* — 4-те вид. — Львів, 1992.
26. *Історія січових стрільців. 1917–1919 рр.: Воєнно-історичний нарис.* — К., 1992.
27. *Історія Українського війська (1917–1995).* — Львів, 1996.
28. *Кентій А. В.* Нарис боротьби ОУН-УПА в Україні. — К., 1999.
29. *Кардаш П., Кот С.* Слава українського козацтва. — Київ — Мельбурн: Вид-во “Фортуна” (Австралія), 1999.
30. *Кащенко А.* Оповідання про славне Військо Запорозьке низове. — К.: Веселка, 1992.
31. *Каюков В. І.* Виховуємо патріотів України. — Кіровоград, 1997.
32. *Каюков В. І.* Лицарське виховання. — Кіровоград, 2000.
33. *Коваль Р.* Отамани Гайдамацького краю: 33 біографії — К., 1998.
34. *Когут З.* Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини. 1760–1830. — К., 1996.
35. *Козацтво на Півдні України (кінець XVIII — XIX ст.).* — Одеса, 2000.

36. *Колянчук О., Литвин М., Науменко К.* Генералітет українських визвольних змагань. — Львів, 1995.
37. *Кононенко П. П., Кононенко Т. П.* Освіта ХХІ століття: філософія родинності. — К.: Артек, 2003.
38. *Кононенко П. П.* Українознавство: Підручник. — К.: Либідь, 1996.
39. *Крип'якевич І.* Історія України. — Львів, 1990.
40. *Крип'якевич І.* Богдан Хмельницький. — Львів, 1990.
41. *Кузь В. Г., Руденко Ю. Д., Губко О. Т.* Українська козацька педагогіка і духовність. — Умань, 1995.
42. *Кульчицький Ю.* Шаблі з плугів: Український повстанський рух у визвольних змаганнях. — Львів, 2000.
43. *Марченко Т. М.* Козаки — Мамаї. — К.: Опішне, 1991.
44. *Леп'якво С.* Козацькі війни кінця ХVІ ст. в Україні. — Чернігів, 1996.
45. *Литвин М., Науменко К.* Історія галицького стрілецтва. — Львів, 1990.
46. *Литвин С.* Суд історії: Симон Петлюра і петлюріана. — К., 2001.
47. *Литинський В.* Твори. — Т. 2, 3. — Філадельфія, 1980.
48. *Мельник Л.* Гетьманщина першої чверті ХVІІІ ст. — К., 1997.
49. *Мицик Ю.* Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу середини ХVІІ ст. — Дніпропетровськ, 1996.
50. *Наливайко С. Д.* Козацька християнська республіка (Запорозька Січ у західноєвропейських історико-літературних пам'ятках). — К., 1992.
51. *Оглоблін О.* Гетьман Іван Мазепа та його доба. — Нью-Йорк; К., 2001.
52. *Плачинда С. П.* Легенди і міфи давньої України. — К.: Спалах, 1997.
53. *Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ-ХХ ст.: Історичні портрети.* — К., 2003.
54. *Полководці Війська Запорозького: історичні портрети.* — К., 1998.
55. *Руденко Ю., Губко О.* Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність. — К.: МАУП, 2007.
56. *Руденко Ю.* Основи сучасного українського виховання. — К.: Видво ім. Олени Теліги, 2003.
57. *Сушинський Б.* Козацькі вожді України. — Одеса, 1998.
58. *Українське козацтво: Мала енциклопедія.* — Запоріжжя, 2000.
59. *Федоренко Д.* Мудрість Козацької доби. — Кривий Ріг, 1999.

60. *Федоренко Д.* Школа і освіта Запорізької Січі. — Кривий Ріг, 1990.
61. *Яворницький Д.* Історія запорозького козацтва. — Львів, 1991.

Додаткова

62. *Гончарук П.* Історія України. — К., 2005.
63. *Грушевський М. С.* Історія України-Руси. — Т. 6, 7. — К.: Наук. думка, 1995.
64. *Каганець І.* Третій Гетьманат. — К.: МАУП, 2006.
65. *Лук'яненко Л.* Національна ідея і національна воля. — К., 2003.
66. *Огієнко І.* Українська культура. — К.: Абрис, 1991.
67. *Основи національного виховання* (Руденко Ю., Стельмахович М., Губко О., Кузь В.) — Умань, 1993; 2 вид. — К.: Інформ.-видав. центр “Київ”, 1993.
68. *Пилат В.* Бойовий гопак. — Львів: Логос, 1999.
69. *Плав'юк М. В.* Особисто причетний: Вибрані статті, промови, інтерв'ю. — Т. 2. — К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2002.
70. *Плачинда С. П.* Козаки в Дюнкерку. — К.: Діокор, 2003.
71. *Полонська-Василенко Н.* Історія України. — Т. 1. — К., 1992.
72. *Польовий Р.* Кубанська Україна. — К., 2002.
73. *Сідак В., Степанков В.* З історії української розвідки і контррозвідки: Нариси. — К., 1994.
74. *Соколовська К. М.* Українська національна символіка: виховний аспект. — “Військова освіта”. — 2006. — № 2 (18).
75. *Смолій В. А., Степанков В. С.* Богдан Хмельницький: Соціально-політичний портрет. — К., 1995.
76. *Статут Українського козацтва.* — Львів, 1999.
77. *Тимченко Я.* Українське офіцерство: шляхи скорботи та забуття. 1917–1921 рр. — К., 1995.
78. *Українська ідея: перші речники.* — К., 1994.
79. *Українське козацтво: Мала енциклопедія.* — К.; Запоріжжя, 2002.
80. *Україна — козацька держава / Авт.-упоряд. В. Недяк.* — К., 2004.
81. *Укази президента України // Козацька Рада.* — 2004. — 32 (5).
82. *Шилов Ю. О.* Про витоки космогонічних уяв запорожців // Українське козацтво: витоки, еволюція, спадщина. — Вип. 2. — К., 1993.
83. *Шилов Ю. О.* Арійські традиції запорожців // Козацьке лицарство — основа національного виховання. — К.: МАУП, 2004.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни	
“Козацька педагогіка та психологія”	4
Зміст дисципліни “Козацька педагогіка та психологія”	6
Питання для самоконтролю	10
Теми контрольних робіт	14
Теми рефератів.....	15
Список літератури	16

Відповідальний за випуск *А. Д. Везеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4049

Підп. до друку 14.04.09. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Друк ротаційний трафаретний.

Ум. друк. арк 1,16. Обл.-вид. арк. 1,05. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*